

Uzasadnienie
projektu ustawy o zmianie ustawy o prawach konsumenta
oraz ustawy - Kodeks cywilny

I. Cele projektu

Celem projektu jest implementacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/770 z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych i usług cyfrowych (Dz. Urz. UE L 136 z 22.05.2019, str. 1 i Dz. Urz. UE L 305 z 26.11.2019 str. 60; dalej: „DCD” lub „dyrektywa cyfrowa”) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/771 z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów, zmieniającej rozporządzenie (UE) 2017/2394 oraz dyrektywę 2009/22/WE oraz uchylającą dyrektywę 1999/44/WE (Dz. Urz. UE L 136 z 22.05.2019, str. 28 i Dz. Urz. UE L 305 z 26.11.2019 str. 63; dalej: „SGD” lub „dyrektywa towarowa”)¹. Dyrektywy te weszły w życie z dniem 11 czerwca 2019 r., a państwa członkowskie zobowiązane są do przyjęcia implementujących je przepisów do dnia 1 lipca 2021 r., z mocą od dnia 1 stycznia 2022 r.

Zasadniczym celem obu dyrektyw jest przyczynianie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego i zapewnianie przy tym wysokiego poziomu ochrony konsumentów, w szczególności poprzez ustanowienie wspólnych przepisów dotyczących niektórych wymagań w odniesieniu do umów zawartych między przedsiębiorcami a konsumentami o dostarczanie treści cyfrowych lub usług cyfrowych, w szczególności przepisów dotyczących: zgodności treści cyfrowej lub usługi cyfrowej z umową, środków ochrony prawnej w przypadku braku zgodności treści cyfrowej lub usługi cyfrowej z umową lub ich niedostarczenia oraz sposobów korzystania z tych środków, oraz zmiany treści cyfrowej lub usługi cyfrowej, a także poprzez ustanowienie wspólnych przepisów dotyczących niektórych wymagań w odniesieniu do umów sprzedaży zawartych między sprzedawcą a konsumentem, w tym przepisów dotyczących zgodności towarów z umową, środków ochrony prawnej przysługujących w przypadku braku takiej zgodności, sposobów korzystania z tych środków, a także gwarancji handlowych.

¹ Początkowo SGD ograniczała się jedynie do sprzedaży towarów przez Internet lub w inny sposób na odległość. Zmienionym wnioskiem z 31 października 2017 r. COM(2017) 637 *final* rozszerzono jej zakres na każdy rodzaj sprzedaży.

Przedmiotowe dyrektywy opierają się na harmonizacji maksymalnej (art. 4), co oznacza, że państwa członkowskie nie mogą przyjmować, ani utrzymywać regulacji odmiennych od tych przyjętych w dyrektywach, w tym ustanawiać wyższego poziomu ochrony konsumentów. Zasada ta jednak doznaje wyjątków np. w art. 10 ust. 3 SGD.

SGD zastępuje dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji. Dyrektywa ta jest obecnie implementowana przez przepisy ustawy – Kodeks cywilny dotyczące rękojmi przy sprzedaży, zmienione ustawą z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, która jednocześnie uchyliła ustawę z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej, implementującą dyrektywę 1999/44/WE uprzednio.

DCD reguluje prawa i obowiązki przedsiębiorców i konsumentów będących stronami umów o dostarczanie treści cyfrowej lub usług cyfrowych. Oprócz przepisów odpowiadających przepisom SGD dot. odpowiedzialności przedsiębiorcy za niezgodność treści cyfrowej lub usługi cyfrowej z umową, dyrektywa reguluje również inne aspekty tychże umów m. in. zasady dostarczania oraz zmiany treści cyfrowej lub usługi cyfrowej, a także kwestie aktualizacji.

II. Proponowany sposób osiągnięcia celów projektu

Rozważano, czy przedmiotowe dyrektywy powinny zostać wdrożone do polskiego porządku prawnego w kodeksie cywilnym, czy ewentualnie w odrębnej, nowej ustawie. Ostatecznie zdecydowano, aby implementacji dokonać w ustawie o prawach konsumenta (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 134 ze zm.).

Na pierwszy rzut oka wydaje się, że właściwym miejscem dla regulacji sprzedaży z udziałem konsumentów jest, tak jak to ma miejsce obecnie, Kodeks cywilny (Księga trzecia, Tytuł XI - Sprzedaż). Jednakże implementacja przepisów SGD do kodeksowej umowy sprzedaży nie jest możliwa bez głębokich zmian całego tytułu XI, i to zmian zarówno merytorycznych, jak i dotyczących systematyki.

Przeciwko wprowadzaniu przepisów SGD do kodeksu cywilnego przemawia przede wszystkim wymóg utrzymania stabilności kodeksu. Przepisy SGD wprowadzają tak istotne zmiany w stosunku do obecnego stanu prawnego, że potrzebne jest zebranie doświadczeń z jej funkcjonowania w praktyce (orzecznictwo sądowe wraz ze związanym z nim dorobkiem nauki i doktryny, praktyka pozasądowego załatwiania konsumenckich sporów, praktyki handlu), ażeby należycie - przy ich uwzględnieniu - przygotować regulację kodeksową. W razie gdyby

treść obecnej regulacji wymagała korekt, będą one dokonane przy wprowadzaniu (przenoszeniu) jej przepisów do Kodeksu. Przeciwno wdrożeniu dyrektyw do Kodeksu cywilnego przemawia także potrzeba przyjęcia szczegółowych rozwiązań prawnych, w dużej mierze nieznanych dotychczas prawu polskiemu, w szczególności dotyczących kwestii związanych z dostarczaniem treści i usług cyfrowych.

Wszystko to skłania do przyjęcia rozwiązania polegającego na implementacji dyrektyw poza Kodeksem cywilnym. Umieszczenie nowych przepisów w ustawie o prawach konsumenta wydaje się najwłaściwsze z następujących powodów:

Po pierwsze, niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia szeregu dyrektyw konsumenckich, tj. *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady* (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011, str. 64), *dyrektywy 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji* (Dz. Urz. UE L 171 z 07.07.1999, z późn. zm.) oraz *dyrektywy 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniającej dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE* (Dz. Urz. UE L 271 z 09.10.2002, str. 16, z późn. zm.), ostatnio zmienionej *dyrektywą 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r.* (Dz. Urz. UE L 319 z 05.12.2007, str. 1).

Po drugie, niniejsza ustawa określa prawa przysługujące konsumentowi w przypadku umów zawieranych z przedsiębiorcą (art. 1). Zatem prawa i obowiązki określone w dyrektywach doskonale wpisują się w zakres przedmiotowej ustawy. Co więcej, zaimplementowanie dyrektyw do ustawy o prawach konsumenta stworzy spójną i w zasadzie zamkniętą regulację, co z kolei przełoży się na „ustabilizowanie” sytuacji prawnej przedsiębiorców i konsumentów. Wyeliminowana zostanie przy tym, do niezbędnego minimum, potrzeba odesłań do innych przepisów prawa, w tym z zakresu rękojmi i gwarancji.

Po trzecie, niniejsza ustawa zawiera szereg definicji, które są tożsame z definicjami zawartymi w szczególności w dyrektywie 2019/770, np. trwały nośnik, czy treść cyfrowa.

Po czwarte, zaimplementowanie obu dyrektyw np. w Kodeksie cywilnym wiązałoby się z wieloma problemami natury praktycznej, np. krzyżowym odsyłaniem, nieczytelnością regulacji, nakładaniem się rozwiązań itp. W tym miejscu warto jeszcze raz podkreślić, że

przepisy SGD są nie tylko znacznie bardziej szczegółowe od przepisów dyrektywy 1999/44/WE, ale również przewidują harmonizację maksymalną. Ich implementacja w Kodeksie cywilnym musiałaby się zatem wiązać nie tylko z zasadniczą przebudową instytucji rękojmi (nie we wszystkich aspektach korzystną dla kupujących), ale również z wprowadzeniem wielu kazuistycznych regulacji nie przystających do jego charakteru. Przyjęcie stosownych regulacji w Kodeksie cywilnym wymagałoby nie tylko zasadniczych zmian o charakterze konstrukcyjnym i terminologicznym w regulacji umowy sprzedaży, ale wiązałoby się również z niepotrzebnym „galimatiasem” prawnym spowodowanym koniecznością wprowadzenia mnogości specyficznych i szczegółowych definicji, co nie przystaje do charakteru Kodeksu cywilnego jako aktu o charakterze ogólnym, który nie powinien podlegać częstym zmianom.

Po piąte, uregulowanie zagadnień objętych dyrektywami w „zwykłej” ustawie pozwoli na łatwiejsze nowelizowanie przepisów polskich, w sytuacji ewentualnych zmian ww. przepisów prawa europejskiego.

Po szóste, ponieważ zdecydowano, iż nowo projektowane przepisy mają objąć wyłącznie relacje konsument – przedsiębiorca (ang. B2C), bardziej praktyczne jest ich wyodrębnienie właśnie do ustawy o prawach konsumenta.

Po siódme, SGD stanowi uzupełnienie istniejącego horyzontalnego prawodawstwa dotyczącego ochrony konsumentów, w szczególności *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów*, która została zaimplementowana właśnie w ustawie o prawach konsumenta.

Implementacja SGD i DCD polegająca na wprowadzeniu nowych regulacji w ustawie o prawach konsumenta stanowi zmianę w stosunku do obecnego stanu prawnego, w którym przepisy dotyczące rękojmi przy sprzedaży konsumenckiej zawarte są w kodeksie cywilnym, jednak implementacja SGD poprzez zmianę przepisów kodeksu cywilnego nie wydaje się odpowiednia z powodów, na które wskazano powyżej.

W tym miejscu należy podkreślić, że osiągnięcie celu jakim jest implementacja przedmiotowych dyrektyw, nie byłoby możliwe w inny sposób, jak w drodze interwencji legislacyjnej.

III. Zmiany w przepisach ogólnych ustawy o prawach konsumenta

Zmiana w art. 1 polega na zaktualizowaniu zakresu regulacji ustawy o nowo wprowadzane przepisy implementujące SGD i DCD.

Zmiany w art. 2 (słowniczek) polegają na zdefiniowaniu pojęć niezbędnych dla implementacji SGD i DCD, a w konsekwencji efektywnego stosowania nowych przepisów krajowych. Na marginesie należy wskazać, iż część definicji wskazanych w dyrektywach już funkcjonowało w polskim porządku prawnym, np. definicja treści cyfrowej czy trwałego nośnika. Zdecydowana większość z nich będzie miała zastosowanie zasadniczo do umów o dostarczanie treści cyfrowej i usługi cyfrowej (za wyjątkiem sytuacji „granicznych” tzn. w odniesieniu np. do sprzedaży towarów z wbudowanymi treściami cyfrowymi).

Dokonując implementacji SGD w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (t. j. Dz. U. z 2020 r, poz. 287 – dalej: „u.p.k.”) przyjęto definicję umów zobowiązujących do przeniesienia własności towaru określoną w art. 6 u.p.k. Celem takiego zabiegu była potrzeba uniknięcia sporów i wątpliwości co do tego, czy także do innych umów przenoszących własność (np. umowy o dzieło, która może również być umową sprzedaży w rozumieniu SGD) stosuje się nowo projektowane przepisy. Co więcej, zakres stosowania SGD jednoznacznie wskazuje, iż dyrektywa ta obejmuje sprzedaż towarów (art. 3 ust. 1 dyrektywy).

Zmiany w art. 6 ustawy o prawach konsumenta służą uregulowaniu kwestii rozgraniczenia między zakresem stosowania SGD i DCD, co ma szczególne znaczenie w przypadku treści cyfrowej lub usługi cyfrowej, które są dostarczane wraz z towarami na podstawie umowy sprzedaży, niezależnie od tego, czy taka treść cyfrowa lub usługa jest dostarczana przez tego samego sprzedawcę, czy też przez osobę trzecią. Dotychczasowe brzmienie artykułu oznaczono jako ust. 1 zamieniając pojęcie „rzecz” na „towa”, w celu zachowania spójności z nomenklaturą SGD. Natomiast ust. 2 i 3 stanowią implementację tożsamyh treściowo art. 3 ust. 3 SGD i odpowiednio art. 3 ust. 4 DCD. W tym miejscu warto wskazać na treść nowo projektowanego ust. 3 art. 6 u.p.k., który stanowi szczególną i jednocześnie przesadzającą normę kolizyjną.

IV. Rękojmia i gwarancja konsumentka (rozdział 5a ustawy o prawach konsumenta)

Rozdziałem 5a dokonuje się implementacji SGD. Nowo wprowadzone przepisy przewidują wyłączenie stosowania przepisów Kodeksu cywilnego o rękojmi przy sprzedaży w stosunku do konsumentów (art. 43a) i odrębne uregulowanie tej materii. W tym miejscu należy pokreślić, iż przyjęcie zaproponowanego tytułu Rozdziału 5a wynika z potrzeby uregulowania w sposób szczególny zasad rękojmi i gwarancji przy sprzedaży konsumentkiej.

Art. 43a jednoznacznie przesądza o odrębności nowo projektowanych regulacji względem ogólnych przepisów Kodeksu cywilnego w zakresie rękojmi i gwarancji. Zakres przedmiotowy projektowanych przepisów określono na umowy zobowiązujące do przeniesienia własności towaru na konsumenta, podobnie jak to uczyniono implementując dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów. Rozwiązanie takie podyktowane jest nie tylko potrzebą spójności z istniejącymi regulacjami ustawy o prawach konsumenta, ale również szerokim ujęciem umowy sprzedaży w SGD (zob. art. 3 ust. 2), podobnie jak w dyrektywie 2011/83/UE.

Art. 43b definiuje zgodność towaru z umową (art. 6-8 SGD). Przyjęcie takiego rozwiązania jest *novum* na gruncie prawa cywilnego, bowiem w zasadzie stanowi odejście od instytucji wady fizycznej i prawnej na rzecz zgodności (bądź jego braku) towaru z umową. Owo rozwiązanie jest efektem potrzeby dostosowania prawa polskiego do rozwiązań przyjętych w dyrektywie.

Przepisy SGD wymagają zdefiniowania zgodności z umową w sposób znacznie bardziej wyczerpujący niż dotychczas, co ma przyczynić się do poprawy ochrony konsumentów poprzez uniknięcie części sporów dotyczących zakresu obowiązków przedsiębiorcy. W ślad za prawodawcą unijnym przyjęto afirmatywne określenie zgodności towaru z umową, wyróżniając przy tym elementy subiektywne (ust. 1), jak i obiektywne (ust. 2). W ust. 3 przewidziano wyłączenia odpowiedzialności sprzedawcy. Ust. 4 reguluje kwestię zgodności z umową towarów z elementami cyfrowymi, zaś ust. 5 dotyczy braku zgodności w sytuacji montażu towaru.

Art. 43c określa czasowe granice odpowiedzialności przedsiębiorcy z tytułu rękojmi oraz zakres przeniesienia ciężaru dowodu (art. 10-11 SGD). Nie przewiduje się w tym zakresie merytorycznych zmian w stosunku do przepisów dotychczasowych. Ust. 1 art. 43c ust. 1 doprecyzowuje od jakiej daty przedsiębiorca odpowiada za brak zgodności towaru z umową istniejący w chwili jego dostarczenia i który się ujawnił w określonym czasie, tj. w ciągu dwóch lat od dostarczenia towaru.

Art. 43d-43f określają prawa konsumenta z tytułu rękojmi i skorelowane z nimi obowiązki przedsiębiorcy (art. 13-16 SGD). SGD przewiduje tutaj daleko idące zmiany w stosunku do aktualnie obowiązujących przepisów kodeksu cywilnego. Niemniej jednak z uwagi na zasadę pełnej harmonizacji przyjętą w art. 4 SGD, brak jest możliwości odstępstwa w zakresie zmian niekorzystnych dla konsumentów. Swoistym *novum*² jest wprowadzenie

² Podobne regulacje w tym zakresie zawierała ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz

hierarchii środków ochrony konsumenta, który w pierwszej kolejności będzie miał prawo domagać się przywrócenia zgodności towaru z umową poprzez jego naprawę lub wymianę. Dopiero w dalszej kolejności, o ile naprawa, czy też wymiana okażą się m. in. nieopłacalne, konsument będzie mógł skorzystać z kolejnych uprawnień, tzn. żądać obniżenia ceny lub odstąpić od umowy. Nowe przepisy regulujące uprawnienia konsumenta z tytułu rękojmi są w niektórych aspektach mniej korzystne względem aktualnego stanu prawnego. Niemniej pokreślenia wymaga fakt, iż ustawodawca polski jest zobowiązany przyjąć zaproponowane rozwiązania wobec faktu, co już wcześniej podkreślano, że dyrektywa SGD ma charakter maksymalny (zupełny) w tym zakresie. W uzasadnieniu projektu SGD wyrażono przeświadczenie, iż rozwiązanie takie jest bardziej efektywne i korzystniejsze dla konsumentów³. Jako argument za jego przyjęciem podnoszono także potrzebę wspierania tzw. gospodarki o obiegu zamkniętym⁴.

W art. 43e ust. 6 przyjęto rozwiązanie, zgodnie z którym przedsiębiorca zwraca konsumentowi cenę niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 14 dni od otrzymania towaru lub dowodu jego zwrotu. Tożsame rozwiązanie przyjęto w art. 43l ust. 5. Powodem przyjęcia takiego rozwiązania była chęć zagwarantowania konsumentowi odpowiedniej pewności prawa, a jednocześnie zdyscyplinowanie przedsiębiorcy w wykonaniu jego obowiązku.

Art. 43g zawiera uzupełniającą regulację dotyczącą gwarancji udzielanej na rzecz konsumenta, w zakresie w jakim art. 17 SGD wymaga ochrony wykraczającej ponad regulację gwarancji znajdującą się już w Kodeksie cywilnym.

Celem przepisu art. 43h ust. 2 zd. 2 jest sprecyzowanie, że w przypadku gdy przedsiębiorca zasugerował konsumentowi sposób dostarczenia treści lub usługi cyfrowej, ponosi on odpowiedzialność za jego prawidłowe działanie. Dla przykładu, gdy konsument nabywa treść lub usługę cyfrową od swojego dostawcy poczty elektronicznej i treść lub usługa cyfrowa zostaje dostarczona za pośrednictwem tejże usługi poczty elektronicznej, zobowiązania przedsiębiorcy nie można uznać za wykonane w sytuacji, gdy ta usługa poczty elektronicznej będzie niedostępna dla konsumenta, mimo że może to nie mieć żadnego

o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2002 r., Nr 141, poz. 1176 z późn. zm.)

³ W dyrektywie 1999/44/WE określono hierarchię środków zaradczych przysługujących konsumentom. Jeżeli towary nie są zgodne z umową, konsument ma prawo do tego, żeby towary zostały dostosowane do warunków umowy w pierwszej kolejności przez naprawę lub wymianę. Dopiero w następnej kolejności konsument może rozwiązać umowę lub żądać obniżenia ceny. 20 państw członkowskich przyjęło takie podejście, a pozostałe albo dały konsumentom swobodę wyboru środka zaradczego, albo przyjęły taką samą hierarchię środków, ale uzupełnioną o inne środki, na przykład prawo do zwrotu towarów niezgodnych z umową w krótkim terminie. Wniosek dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość COM (2015) 635 final.

⁴ Gospodarka o obiegu zamkniętym (ang. *circular economy*) jest koncepcją zmierzającą do racjonalnego wykorzystania zasobów i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów, które - podobnie jak materiały oraz surowce - powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane. Źródło: <https://www.gov.pl/web/klimat/goz>. Zob. też dokument KE COM(2020)98.

faktycznego związku z samą dostawą treści cyfrowej (zob. motyw 41 DCD).

V. Prawa i obowiązki stron umów o dostarczanie treści cyfrowej lub usługi cyfrowej (rozdział 5b ustawy o prawach konsumenta)

Rozdziałem 5b dokonuje się implementacji DCD.

Jak wspomniano wyżej, zakres regulacji DCD jest szerszy niż SGD. Jednocześnie, zagadnienia umów o dostarczanie treści cyfrowej lub usługi cyfrowej nie stanowiły dotychczas przedmiotu zainteresowania polskiego ustawodawcy, dlatego też brak jest punktu odniesienia dla proponowanych przepisów. Pewne paralele regulacyjne można odnaleźć jedynie w ogólnych przepisach dotyczących sprzedaży, niemniej nie są one wystarczające do efektywnego uregulowania kwestii dostarczania (nabywania) treści i usług cyfrowych.

Art. 43h reguluje sposób wykonania obowiązku dostarczenia treści cyfrowej lub usługi cyfrowej (art. 5 DCD) oraz uprawnienia konsumenta w razie jego niewykonania (art. 13 DCD).

Art. 43i-43l dotyczą zgodności treści cyfrowej lub usługi cyfrowej z umową (art. 7-9 DCD) oraz odpowiedzialności przedsiębiorcy w razie jej braku (art. 11-18 DCD), tj. stanowią odpowiednik przepisów SGD. Przewiduje się uregulowanie tej kwestii analogicznie jak w przypadku implementacji przepisów SGD, jedynie z uwzględnieniem drobnych odstępstw wymaganych przez DCD, a wynikających ze specyfiki treści cyfrowych i usług cyfrowych.

W ust. 1 art. 43j, wzorem art. 43c ust. 1, dookreślono termin, w którym ujawnienie się niezgodności treści lub usługi cyfrowej rodzi odpowiedzialności przedsiębiorcy.

Art. 43m-43n regulują zasady dokonywania zmiany treści cyfrowej lub usługi cyfrowej w trakcie jej dostarczania (art. 19 DCD). Art. 43o-q doprecyzowują zakres regulacji rozdziału (art. 3 ust. 6, art. 3 ust. 5 lit. h DCD).

VI. Zmiany w Kodeksie cywilnym (k.c.)

Zmiany w Kodeksie cywilnym polegają na usunięciu odrębności dotyczących umów zawieranych z konsumentami w przepisach o rękojmi przy sprzedaży rzeczy ruchomych, które – wobec wyłączenia stosowania przepisów kodeksu cywilnego dotyczących rękojmi względem konsumentów – stają się bezprzedmiotowe. Należy jednak pamiętać, że przepisy te będą znajdowały zastosowanie do umów sprzedaży nieruchomości zawieranych między przedsiębiorcą jako sprzedającym, a konsumentem jako kupującym.

Zmiany w przepisach art. 556-556³ k.c. polegają na usunięciu błędnego z punktu widzenia SGD utożsamienia niezgodności z umową z wadą wyłącznie fizyczną i rozciągnięciu

pojęcia niezgodności z umową również na wady prawne. Jakkolwiek zmieniane przepisy nie służą implementacji SGD, to zachowanie spójności terminologicznej przepisów k.c. o rękojmi z implementacją SGD jest konieczne celem uniknięcia potencjalnych wątpliwości, czy niezgodność z umową, o której mowa w przepisach implementujących SGD obejmuje również wady prawne. Pozostawienie przepisów k.c. w obecnym brzmieniu sugerowałoby bowiem, że przepisy implementujące SGD, jako posługujące się kodeksowym pojęciem niezgodności z umową, nie obejmują wad prawnych.

Zdecydowano się na uchylenie przepisu art. 556⁴ k.c.⁵ w brzmieniu: *„Zawarte w niniejszym dziale przepisy dotyczące konsumenta, z wyjątkiem art. 558 § 1 zdanie drugie, stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej”*. Uchylenie omawianego przepisu ma na celu uniknięcie sytuacji, w której, obok konsumenckiego (wynikającego ze zmian w przepisach ustawy o prawach konsumenta) oraz pozakonsumenckiego (wynikającego z treści przepisów pozostawionych w kc) reżimu odpowiedzialności sprzedawcy przy sprzedaży rzeczy ruchomych, funkcjonował będzie kolejny reżim prawny. O ile przedmiotowy przepis miał racje bytu w sytuacji, gdy rękojmia konsumencka była wyraźnie korzystniejsza dla kupującego, niż rękojmia pozakonsumencka – to jego *ratio legis* utraciło swoją podstawę na gruncie projektowanych rozwiązań (w świetle których niektóre rozwiązania z przepisów dotyczących rękojmi konsumenckiej np. dotyczące hierarchii środków ochrony mogą być postrzegane jako mniej korzystne, niż rozwiązania wynikające z przepisów, które pozostaną w kodeksie cywilnym).

W art. 557 § 2 skreślono zdanie drugie, tj. *Przepisu tego nie stosuje się, gdy kupującym jest konsument*. W art. 560 uchyla się § 2 *„Jeżeli kupującym jest konsument, może zamiast zaproponowanego przez sprzedawcę usunięcia wady żądać wymiany rzeczy na wolną od wad albo zamiast wymiany rzeczy żądać usunięcia wady, chyba że doprowadzenie rzeczy do zgodności z umową w sposób wybrany przez kupującego jest niemożliwe albo wymagałoby nadmiernych kosztów w porównaniu ze sposobem proponowanym przez sprzedawcę. Przy ocenie nadmierności kosztów uwzględnia się wartość rzeczy wolnej od wad, rodzaj i znaczenie*

⁵ Art. 556⁴ został wprowadzony ustawą z dnia 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1495) i miał obowiązywać od dnia 1 stycznia 2021 r.

stwierdzonej wady, a także bierze się pod uwagę niedogodności, na jakie narażałby kupującego inny sposób zaspokojenia”, zaś w art. 561¹ uchyla się § 3 „Jeżeli kupującym jest konsument, może on żądać od sprzedawcy demontażu i ponownego zamontowania, jest obowiązany jednak ponieść część związanych z tym kosztów przewyższających cenę rzeczy sprzedanej albo może żądać od sprzedawcy zapłaty części kosztów demontażu i ponownego zamontowania, do wysokości ceny rzeczy sprzedanej”. Natomiast w art. 568. § 1 skreśla się zdanie drugie „Jeżeli kupującym jest konsument a przedmiotem sprzedaży jest używana rzecz ruchoma, odpowiedzialność sprzedawcy może zostać ograniczona, nie mniej niż do roku od dnia wydania rzeczy kupującemu”. Powodem zaproponowanych w tym akapicie zmian w Kodeksie cywilnym jest potrzeba zachowania spójności regulacyjnej z dyrektywą towarową, a w konsekwencji z nowo projektowanymi przepisami, które ją implementują. Uchylone przepisy stanowią specyficzne regulacje właściwe dla odpowiedzialności sprzedawcy z tytułu wadliwości rzeczy ruchomych. Tego rodzaju potrzeby projektodawca nie dostrzegł w odniesieniu do art. 556 § 2 k.c. – z tego względu, że może on znaleźć zastosowanie także w odniesieniu do umów sprzedaży nieruchomości.

Przeniesienie zasadniczych przepisów o rękojmi konsumentckiej do ustawy o prawach konsumenta wymagało analizy kwestii roszczeń przedsiębiorcy do swoich poprzedników prawnych w związku z dochodzeniem przez konsumenta uprawnień z tytułu rękojmi (art. 18 SGD i art. 20 DCD, d. art. 4 dyrektywy 1999/44/WE). Aktualnie zagadnieniu temu poświęcony jest dział II¹ w tytule XI księgi trzeciej kodeksu cywilnego. Przepisy te w aktualnym brzmieniu ustanawiają nowy rodzaj odpowiedzialności odszkodowawczej, jednak wskutek niejasnej redakcji, bardzo ograniczonego zakresu odszkodowania oraz krótkiego terminu przedawnienia stanowią prawo martwe.

W toku analizy zagadnienia ustalono, że ogólne przepisy o odpowiedzialności kontraktowej (art. 470 k.c.) są wystarczające dla zapewnienia poziomu ochrony sprzedawcy wymaganego przez dyrektywę, zatem wobec nieskuteczności obecnej regulacji, zdecydowano się ją usunąć, uznając adaptację obecnych przepisów na potrzeby nowego stanu prawnego za niecelową.

VII. Przepisy przejściowe i wejście w życie

Zgodnie z art. 3 ustawy przepisy implementujące SGD będą mieć zastosowanie to

umów zawartych po wejściu w życie ustawy. Przepisy implementujące DCD znajdują zastosowanie do dostarczania treści lub usługi cyfrowej, które nastąpiło po wejściu w życie ustawy, z wyjątkiem przepisów art. 43m-43n ustawy o prawach konsumenta, które stosuje się wyłącznie do umów zawartych po wejściu ustawy w życie. Owo rozróżnienie w stosowaniu przepisów zostało wyjaśnione w motywie 83. DCD⁶.

Data wejścia ustawy w życie została określona na 1 stycznia 2022 r. Zarówno treść przepisu przejściowego, jak i data wejścia ustawy w życie zdeterminowane są dyspozycją art. 24 SGD i art. 24 DCD.

VIII. Kwestie dodatkowe

Projekt ustawy zostanie udostępniony, zgodnie z art. 5 *ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz zgodnie z § 52 *uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów* (M.P. poz. 979), na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zaś w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości zamieszczony zostanie odnośnik kierujący do odpowiedniej strony w BIP RCL.

Projektowana ustawa nie będzie wymagała notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.).

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie dotyczy funkcjonowania samorządu terytorialnego oraz nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt ustawy nie wpływa na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich

⁶(83) Konsumentom powinni być dostępne ich prawa na mocy niniejszej dyrektywy, gdy tylko odpowiednie krajowe środki transpozycji zaczną obowiązywać. W związku z tym krajowe środki transpozycji powinny mieć również zastosowanie do umów na czas nieokreślony lub na czas określony, które zostały zawarte przed dniem rozpoczęcia stosowania, i których przedmiotem jest dostarczanie treści cyfrowych lub usług cyfrowych przez określony czas, w sposób ciągły lub przez szereg odrębnych dostaw, ale wyłącznie w odniesieniu do treści cyfrowych lub usług cyfrowych dostarczanych od dnia rozpoczęcia stosowania krajowych środków transpozycji. Jednak w celu zapewnienia równowagi między uzasadnionym interesem konsumenta i przedsiębiorcy, krajowe środki transponujące przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące zmiany treści cyfrowych lub usługi cyfrowej oraz roszczeń regresowych powinny mieć zastosowanie jedynie do umów zawartych po dniu rozpoczęcia stosowania zgodnie z niniejszą dyrektywą.

przedsiębiorców i jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 i 1495).

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów mających na celu ograniczenie biurokracji ani mogących spowodować jej wzrost.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej, a osiągnięcie celu, którym była implementacja obu dyrektyw, nie było możliwe za pomocą innych środków.